

IV U 492/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 kwietnia 2019 roku

Sąd Rejonowy w Toruniu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Andrzej Kurzych

Protokolant st. sekr. sądowy Anna Czerniawska

po rozpoznaniu w dniu 16 kwietnia 2019 roku w Toruniu

sprawy **D. B.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.**

o jednorazowe odszkodowanie

na skutek odwołania od decyzji z dnia 28 listopada 2018 r., nr (...)

oddala odwołanie

UZASADNIENIE

Decyzją z 28 listopada 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił ubezpieczonemu D. B. prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy. Organ rentowy powołał się na art. 3 ust. 1 oraz art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadku przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1376 ze zm.; dalej jako ustawa wypadkowa).

Organ rentowy wskazał, że zdarzenie, jakiemu uległ ubezpieczony w dniu 23 listopada 2017 r. nie spełnia przesłanek wypadku przy pracy ze względu na brak przyczyny zewnętrznej zdarzenia. Z dokumentacji powypadkowej wynika, że przyczyną wypadku była utrata przytomności w związku z pęknięciem tętniaka. Do zdarzenia doszło więc bez udziału czynnika zewnętrznego. Ponadto organ rentowy wskazał, że ubezpieczony przyczynił się do zaistniałego zdarzenia, gdyż naruszył przepisy ruchu drogowego poprzez zjechanie na przeciwległy pas ruchu i doprowadził do zdarzenia.

Ubezpieczony w odwołaniu nie zgodził się z uznaniem go za sprawcę wypadku, co wynika z oświadczenia prokuratury. Do wypadku doszło podczas wykonywania obowiązków służbowych. Zaznaczył, że nie jest w stanie wskazać przyczyny zewnętrznej wypadku.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał stanowisko zaprezentowane w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony D. B. w okresie od 1 września 2016 r. do 23 maja 2018 r. był zatrudniony w Towarzystwie (...) w T.W. (...) w K. na stanowisku kierownika na podstawie umowy o pracę na zastępstwo (do czasu powrotu „kierownika etatowego”). Pracodawcą ubezpieczonego, a zarazem płatnikiem składek, był Oddział Okręgowy (...) w T..

Zgodnie z zakresem obowiązków służbowych, uprawnień i odpowiedzialności pracownika (...) w K. ubezpieczony jako Kierownik (...) w K. podlegał Zarządowi Okręgowemu (...) w T..

Do jego obowiązków należało:

1. wykonywanie czynności służbowych w wymiarze nie mniej niż 40 godzin tygodniowo (zgodnie z planem zajęć),
2. nadzór merytoryczny nad wszystkimi pracownikami i sprawami prowadzonymi przez (...),
3. układanie, zatwierdzanie i nadzór nad realizacją planu zamierzeń (...),
4. realizowanie korespondencji służbowej (...),
5. układanie i nadzór nad realizacją planu dowozu i odwozu uczestników (...)
6. okresowa kontrola zajęć prowadzonych przez terapeutę i psychologa, a także czynności realizowanych przez pozostałych pracowników (...),
7. terminowe i poprawne składanie rozliczeń dotyczących działalności (...),
8. realizacja wszelkich zadań dotyczących (...),
9. prowadzenie spotkań Rady Programowej (...),
10. prowadzenie współpracy z rodzicami i opiekunami uczestników (...),
11. przestrzeganie zasad współżycia społecznego,
12. okazywanie szacunku i godności uczestnika (...),
13. organizowanie i modernizacja stanowisk pracy, zaopatrywanie w materiały do terapii na miarę możliwości finansowych placówki,
14. pozyskiwanie sponsorów i materiałów do terapii we własnym zakresie,
15. dbałości o powierzony sprzęt i mienie,
16. aktywna i twórcza praca na rzecz podopiecznych (...),
17. pełnienie dyżurów w placówce zgodnie z ustalonym regulaminem,
18. wykonywanie innych poleceń (...) w T.,
19. nienaganna postawa moralna wolna do nałogów.

(dowody:

- przesłuchanie ubezpieczonego – k. 381-382 akt,
- umowa o pracę – k. 390 akt,
- zakres czynności – k. 388-389 akt,
- świadectwo pracy – k. 386 akt,
- pismo z 24.09.2018 r. – k. 13 akt wypadkowych)

Zgodnie z § 1 ust. 1 Statutu Towarzystwo (...) jest ogólnopolskim stowarzyszeniem pożytku publicznego, które zrzesza osoby działające na rzecz i dla dobra dzieci oraz ich rodziców.

Działalność Towarzystwa opiera się na pracy społecznej i ochotniczej członków oraz wolontariuszy. Dla realizacji celów statutowych Towarzystwo może zatrudniać pracowników, w tym swoich członków. Pracownicy uczestniczą w działalności Towarzystwa oraz wspierają jego rozwój (§ 5 ust. 1 i 2 Statutu).

Towarzystwo, po spełnieniu przewidzianych prawem warunków, może prowadzić szkoły wszystkich typów, placówki oświatowe i inne formy edukacyjne, placówki pomocy społecznej, placówki wspierające rodzinę oraz rodzinną i instytucjonalną pieczę zastępczą, ośrodki adopcyjne oraz niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej i rehabilitacji, placówki dla niepełnosprawnych i przewlekle chorych, kultury i sportu i inne realizujące cele statutowe Towarzystwa (§ 9 ust. 1 Statutu).

Dla realizacji celów statutowych tworzone są koła i oddziały, które są (...) Towarzystwa. Struktura oddziałów odpowiada zasadniczemu podziałowi terytorialnemu państwa. W strukturze Towarzystwa tworzy się oddziały lokalne oraz oddziały regionalne odpowiadające obszarowi województwa. Zarząd regionu może zdecydować o utworzeniu oddziału okręgowego, który działa w obrębie danego województwa na obszarze większym niż powiat. Oddział okręgowy ma charakter lokalny i podlega oddziałowi regionalnemu (§ 19 ust. 1, 2 i 4 Statutu).

Organami oddziału regionalnego są: regionalny zjazd delegatów, zarząd regionu i regionalna rewizyjna oddziału (§ 21 ust. 2 Statutu). Zarząd Oddziału (...) składa się z 7-30 członków. Do zakresu działania zarządu regionu należy:

- 1) podejmowanie uchwał w sprawie zawieszenia lub rozwiązaniu zarządu jednostki organizacyjnej niższego szczebla nie posiadającej osobowości prawnej,
- 2) wykonywanie zadań, o których mowa w § 30 ust 2 pkt 1-13 oraz § 39 ust 5 Statutu.

Zarząd regionu wybiera spośród siebie prezydium zarządu w składzie 5-9 osób, w tym prezesa, co najmniej jednego wiceprezesa, sekretarza i skarbnika. Do zakresu działania prezydium zarządu stosuje się § 30 ust. 4-7 Statutu.

Organami oddziału lokalnego, w tym okręgowego, są: zebrania delegatów, zarząd oddziału i komisja rewizyjna oddziału (§ 21 ust. 3 Statutu). Zarząd Oddziału (lokalnego) składa się z 5-15 członków. Do zakresu działania zarządu oddziału należy:

- 3) kierowanie działalnością towarzystwa na danym terenie,
- 4) prowadzenie działalności statutowej, o której mowa w § 6-8 (k. 393 akt), oraz wspieranie pracy jednostek niższego stopnia w tym zakresie,
- 5) realizowanie uchwał zebrania delegatów oddziału i nadrzędnych organów Towarzystwa,
- 6) decydowanie o sprawach przedstawionych przez prezydium zarządu,
- 7) zawieszenia uchwał zarządów niższego stopnia, jeżeli są sprzeczne ze statutem lub uchwałami nadrzędnych organów Towarzystwa albo z przepisami prawa,
- 8) ustalanie planów działalności statutowej i finansowej oddziału oraz zatwierdzanie rocznych sprawozdań finansowych i merytorycznych z ich wykonania,
- 9) gospodarowanie funduszami i majątkiem oddziału,
- 10) zaciąganie zobowiązań finansowych w ramach posiadanych środków i uprawnień,
- 11) zwoływanie zebrania delegatów oddziału,
- 12) powoływanie komisji problemowych jako organów doradczych zarządu,

- 13) reprezentowanie Towarzystwa na terenie objętym działalnością oddziału,
- 14) sprawowanie nadzoru nad działalnością jednostek organizacyjnych oraz podejmowanie decyzji w sprawach przekraczających ich kompetencje,
- 15) w uzasadnionych przypadkach podejmowanie uchwał o odwołaniu swojego członka,
- 16) rejestrowanie kół przyjaciół dzieci oraz członków działających poza kołem (§ 30 ust. 1 i 2 Statutu).

Zarząd oddziału wybiera spośród siebie prezydium w składzie 5-7 osób, w tym prezesa, wiceprezesów, sekretarza i skarbnika. Do zakresu działania prezydium zarządu oddziału należy:

- 1) kierowanie na terenie oddziału działalnością Towarzystwa w sprawach bieżących pod przewodnictwem prezesa,
- 2) opracowywanie projektów planu działania i planu finansowego oddziału oraz sprawozdań z ich realizacji,
- 3) bieżące zarządzanie środkami majątkowymi i pieniężnymi w ramach zatwierdzonego planu finansowego,
- 4) realizowanie uchwał zebrania delegatów oddziału i zarządu oddziału, itd.

Zarząd i jego prezydium działają pod przewodnictwem prezesa zarządu (§ 30 ust. 3 i 4 Statutu).

(dowody:

- Statut – k. 393-402 akt)

Na terenie Województwa (...) działało Towarzystwo (...), który posiadał osobowość prawną. W T. funkcjonował Oddział (...), który miał status oddziału lokalnego. Funkcję prezesa zarządu w obu jednostkach sprawował ubezpieczony D. B.. Praca ta wykonywana była przez niego społecznie. Z tego tytułu nie podlegał ubezpieczeniu wypadkowemu.

(dowody:

- przesłuchanie ubezpieczonego – k. 381-382 akt)

Na dzień 23 listopada 2017 r. ubezpieczony umówił się na spotkanie ze Starostą (...). Spotkanie miało się odbyć w siedzibie Starostwa o godz. 8:00. W związku z wyjazdem księgowa P. D. w dniu 22 listopada 2017 r. wystawiła dla ubezpieczonego jako kierownika (...) polecenie wyjazdu służbowego nr (...).

Spotkanie to miało dotyczyć realizacji projektu (...) współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa (...) na lata 2014-2020, Działanie - Włączenie społeczne i rozwój usług opiekuńczych w ramach (...). Beneficjentem projektu było (...). Przedmiotem projektu było zapewnienie wsparcia dla 30 osób niepełnosprawnych – nowych i aktualnych uczestników W. (...) w K. i N.. Projekt był kierowany łącznie do obu lokalizacji. Brak realizacji projektu w jednej z nich byłby równoznaczny z niewykonaniem projektu w całości. Wyjazd w dniu 23 listopada 2017 r. wiązał się wyłącznie z tą częścią projektu, która dotyczyła W. (...) w N..

Podczas realizacji projektu, którego zakończenie było planowane na czerwiec 2019 r., w N. zostały stworzone dwie pracownie, łącznie dla 10 osób niepełnosprawnych. Przedmiotem rozmów miało być ustalenie, jakie działania zostaną podjęte wobec powstałych pracowni. Wstępnie planowano włączenie ich do działających w N. warsztatów terapii zajęciowej.

(dowody:

- przesłuchanie ubezpieczonego – k. 381-382 akt,
- polecenie wykazu służbowego – k. 12 akt wypadkowych)

W dniu 23 listopada 2017 r. ubezpieczony wyjechał z domu (T., ul. (...)) około 6:00. Jechał samochodem marki R. (...). Warunki pogodowe były dobre. Około 7:00 w L. na drodze krajowej nr (...) doszło do wypadku. Ubezpieczony zjechał na pas ruchu przeznaczony dla przeciwnego kierunku jazdy, gdzie zderzył się prawym bokiem z jadącym tym pasem samochodem osobowym marki T. (...).

(dowody:

- notatka urzędowa z 23.11.2017 r. – k. 17 akt)

W wyniku zdarzenia w dniu 23 listopada 2017 r. ubezpieczony doznał następujących obrażeń ciała: złamanie talerza kości biodrowej prawej, wstrząśnienia mózgu, ran powierzchniowych głowy, złamania wyrostków poprzecznych kręgu L4, stłuczenia śledziony bez pęknięcia.

W dniu 23 listopada 2017 r. wykonano zabieg operacyjny – wszczep wewnątrznaczyniowy w obrębie aorty piersiowej. Działanie to było spowodowane pęknięciem u ubezpieczonego aorty w odcinku piersiowym i rozwoju ostrej niewydolności oddechowej.

W sporządzonej w toku postępowania przygotowawczego opinii biegłego chirurga z dnia 3 maja 2018 r. stwierdzono, że obrażenia te mogły powstać w wyniku zdarzenia drogowego. Nie można jednak wykluczyć, że w następstwie wieloletniego procesu degeneracyjnego aorty, doszło do nagłego (samoistnego) jej pęknięcia. W takim przypadku ogromny ból i rozwój wstrząsu uniemożliwił ubezpieczonemu opanowanie pojazdu i doprowadził do wypadku komunikacyjnego. Okoliczności tej nie można przesądzić z całą pewnością, gdyż ubezpieczony nie pamięta przebiegu wydarzeń.

(dowody

- opinia biegłego – k. 105 akt)

Postanowieniem z dnia 7 czerwca 2018 r. Prokuratura Rejonowa B. - P. w B. umorzyła postępowanie przygotowawcze ze względu na brak danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa. W uzasadnieniu powołano się na treść opinii biegłego z 3 maja 2018 r.

(dowody:

- postanowienie – k. 106-107 akt)

W dniu 21 września 2018 r. ubezpieczony złożył wniosek o ustalenie prawa do jednorazowego odszkodowania i wypłatę zasiłku chorobowego z ubezpieczenia wypadkowego. Wraz z wnioskiem pracodawca ubezpieczonego (...) Oddział Okręgowy w T. przekazał dokumentację wypadkową ubezpieczonego.

W dniu 28 listopada 2018 r. wydana została zaskarżona decyzja.

(dowody:

- pismo z 18.09.2018 r. – k. 2 akt wypadkowych,
- wnioski – k. 3-4 akt wypadkowych,
- decyzja – k. 27 akt wypadkowych)

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny w niniejszej sprawie ustalony został na podstawie przesłuchania ubezpieczonego D. B., a także dokumentacji, która znajdowała się w aktach sprawy. Jej autentyczności i prawdziwości nie podważała żadna ze stron.

Sąd uznał zeznania ubezpieczonego co do zasady za wiarygodne. Były one bowiem spójne, jak również znajdowały one potwierdzenie w pozostałym zgromadzonym materiale dowodowym. Odrzucił jedynie należało twierdzenia ubezpieczonego, iż wyjazd w dniu 23 listopada 2017 r. wykonywany był w ramach obowiązków wynikających ze stosunku pracy. Kwestia ta sytuowała się jednak w zasadzie w sferze ocen prawnych, a nie ustaleń faktycznych, a zatem twierdzenie to w istocie nie podważało wiarygodności wypowiedzi ubezpieczonego.

Organ rentowy w zaskarżonej decyzji oraz w odpowiedzi na odwołanie wskazywał, że zdarzenie z dnia 23 listopada 2017 r. nie spełniało przesłanek wypadku przy pracy, gdyż nie było spowodowane przyczyną zewnętrzną, a ponadto podnosił, iż doszło do niego wskutek rażącego niedbalstwa, którego miał się dopuścić ubezpieczony. Zapatrywania te już na wstępie sprawy jawiły się jako wątpliwe, co nie prowadziło jednak do uwzględnienia odwołania i zmiany zaskarżonej decyzji. Zasadniczą dla sprawy kwestią, która ostatecznie zadecydowała o negatywnym dla ubezpieczonego rozstrzygnięciu sprawy, było bowiem to, czy w dniu 23 listopada 2017 r., kiedy doszło do wypadku drogowego, w wyniku którego ubezpieczony doznał znaczących obrażeń ciała, wykonywał on czynności objęte ochroną z tytułu ubezpieczenia wypadkowego.

Ubezpieczony prezentował stanowisko, że w dniu zdarzenia wykonywał obowiązki w ramach stosunku pracy łączącego go z Towarzystwem (...) w T. W. (...) w K.. Obowiązki te polegały na wykonaniu podróży służbowej do N., gdzie miał się spotkać ze Starostą (...) w celu omówienia realizacji projektu unijnego, który łącznie dotyczył W. (...) w K. i w N.. Te twierdzenia ubezpieczonego należało poddać szczegółowej analizie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że z poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych wynikało, że w dacie zdarzenia ubezpieczony pełnił funkcję prezesa zarządu Towarzystwa (...) w T.. Oddział Okręgowy w T. (...) miał status oddziału lokalnego, o którym mowa w § 21 ust. 3 Statutu i jako taki podlegał organizacyjnie (...), gdzie ubezpieczony również pełnił funkcję prezesa zarządu. Wskazana podległość organizacyjna wynikała z § 19 ust. 6 Statutu. Struktura ta miała odzwierciedlenie w danych zamieszczonych w Rejestrze stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej Krajowego Rejestru Sądowego. W KRS podano, że (...) ma status stowarzyszenia posiadającego osobowość prawną, zaś jego oddziałem jest Oddział Okręgowy w T..

Poza sporem było, że z tytułu pełnienia funkcji prezesa zarządu (...) i Oddziału Okręgowego w T. D. B. nie podlegał ubezpieczeniu wypadkowemu. Wprawdzie § 5 ust. 2 Statutu dopuszczał możliwość dla realizacji celów statutowych Towarzystwa zatrudnianie pracowników, w tym swoich członków, lecz ubezpieczony funkcje te wykonywał społeczne, co również miało umocowanie statutowe (§ 5 ust. 1).

Kolejną okolicznością, na którą należało zwrócić uwagę było to, że ubezpieczony podlegał ubezpieczeniu wypadkowemu z tytułu pozostawania od dnia 1 września 2016 r. w stosunku pracy z Towarzystwem (...) w T.. Od tej daty zajmował stanowisko kierownika W. (...) w K.. Z pisma ZUS z dnia 24 września 2018 r. wynikało, że Oddział Okręgowy w T. (...) posiadał status płatnika składek (k. 13 akt wypadkowych). Przypisanie statusu pracodawcy, a w konsekwencji płatnika składek, Oddziałowi Okręgowemu w T. (...) wynikało z regulacji prawnych dotyczących warsztatów terapii zajęciowej.

Zgodnie z art. 10 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2018 r., poz. 511 ze zm.) warsztaty terapii zajęciowej należą do podstawowych form aktywności wspomagającej proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. W myśl art. 10b ust. 1 ustawy warsztaty mogą być organizowane przez fundacje, stowarzyszenia lub przez inne podmioty.

Szczegółowe zasady działania warsztatów terapii zajęciowej określił Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w drodze wydanego na podstawie art. 10b ust. 7 ustawy rozporządzenia. W § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. z 2004 r., nr 63, poz. 587) wskazano, że pracownikiem warsztatu jest m.in. jego kierownik. Zgodnie zaś z ust. 3 pracowników warsztatu zatrudnia jednostka prowadząca warsztat. Przyjąć należy, że przepis ten jednocześnie określa podmiot, który wobec pracowników warsztatów posiada status pracodawcy w rozumieniu art. 3 k.p. W myśl tego przepisu pracodawcą jest jednostka organizacyjna, choćby nie posiadała osobowości prawnej, a także osoba fizyczna, jeżeli zatrudniają one pracowników. O statusie pracodawcy rozstrzyga wyodrębnienie finansowe, organizacyjne, a przede wszystkim kompetencja do zatrudnienia pracowników (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2018 r., I PK 351/16, OSNP 2018/12/156). Skoro kompetencja do zatrudnienia pracowników powiązana została z jednostką prowadzącą warsztat (w tym przypadku Oddział Okręgowy (...) w T.), to tym samym właśnie ta jednostka była pracodawcą pracowników warsztatu, w tym jego kierownika.

Wymaga też uwypuklenia, że obowiązkiem kierownika warsztatu jest przede wszystkim zapewnienia odpowiednich warunków pracy i organizowanych zajęć oraz planowanie rozkładu zajęć w warsztacie, przerw wakacyjnych uczestników warsztatu i urlopów pracowników. Obowiązki te pośrednio wynikają z § 9 pkt 5 przywołanego rozporządzenia (przepis § 9 rozporządzenia określa obligatoryjną treść regulaminu organizacyjnego warsztatów terapii zajęciowej). Zadania te zostały w przypadku ubezpieczonego odpowiednio skonkretyzowane w zakresie obowiązków służbowych, uprawnień i odpowiedzialności pracownika (...) w K.. Analiza treści zakresu wskazuje na jego zbieżność z ujętymi w rozporządzeniu w sposób ogólny zadaniami kierownika warsztatów.

W końcu podnieść należy, że do zdarzenia doszło podczas wyjazdu ubezpieczonego na spotkanie ze Starostą (...). Spotkanie to dotyczyło realizacji projektu (...) współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa (...) na lata 2014-2020, Działanie - Włączenie społeczne i rozwój usług opiekuńczych w ramach (...). Beneficjentem projektu było (...). Przedmiotem projektu było zapewnienie wsparcia dla 30 osób niepełnosprawnych – nowych i aktualnych uczestników W. (...) w K. i N.. Jak wynikało z zeznań ubezpieczonego, a także z zapisów wniosku o dofinansowanie projektu, obie części projektu były ze sobą nierozzerwalnie połączone. Realizacja projektu wymagała odpowiedniej aktywności w obu lokalizacjach. Wyjazd w dniu 23 listopada 2017 r. wiązał się wyłącznie z tą częścią projektu, która dotyczyła W. (...) w N..

Po uprządkowaniu faktografii, przedstawić należy stan prawny. Świadczenia z tytułu wypadku przy pracy lub wypadku zrównanego z wypadkiem przy pracy mogą przysługiwać jedynie osobie, która w chwili zdarzenia wypadkowego podlegała ubezpieczeniu wypadkowemu. Tytułem ubezpieczenia wypadkowego jest pozostawanie w stosunku pracy, co wynika z art. 12 ust. 1 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych; Dz.U. z 2019 r., poz. 300 ze zm.; dalej jako ustawa systemowa). Stosowanie do art. 13 pkt 1 ustawy systemowej pracownicy podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku. Ubezpieczony wywodził roszczenie o jednorazowe odszkodowanie właśnie z faktu pozostawania w stosunku pracy.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy wypadkowej za wypadek przy pracy uważa się nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych;
- 2) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- 3) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

W myśl ust. 2 na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnienia do świadczeń określonych w ustawie, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- 1) w czasie podróży służbowej w okolicznościach innych niż określone w ust. 1, chyba że wypadek spowodowany został postępowaniem pracownika, które nie pozostaje w związku z wykonywaniem powierzonych mu zadań;
- 2) podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;
- 3) przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Z cytowanych przepisów wynika, że art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy wypadkowej na równi z wypadkiem przy pracy traktuje wypadek, jakiemu pracownik uległ w czasie podróży służbowej w okolicznościach innych niż oznaczone w art. 3 ust. 1, chyba że wypadek spowodowany został postępowaniem pracownika, które nie pozostaje w związku z wykonywaniem pracy. Powołany przepis nie ustala szczególnej, samodzielnej ochrony pracownika wykonującego pracę w czasie podróży służbowej w rozumieniu prawa pracy, bowiem pracownik podlega wówczas ochronie na zasadach określonych w przepisie art. 3 ust. 1 pkt 1-3 ustawy wypadkowej. Istota ochrony pracownika na podstawie przepisu art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy wypadkowej sprowadza się natomiast do poszerzenia szczególnej ochrony ubezpieczeniowej. W praktyce oznacza to, że w ramach podróży służbowej pracownik jest objęty ochroną ubezpieczeniową nie tylko podczas wykonywania czynności zleconych mu do załatwienia w czasie podróży oraz w czasie drogi do miejsca docelowego i z powrotem do stałego miejsca zamieszkania oraz przez cały czas pobytu w takiej podróży (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2011 r., I UK 140/11, OSNP 2012/21-22/269).

W dniu zdarzenia ubezpieczony, według jego twierdzeń, miał wykonywać podróż służbową, co oznaczałoby, iż zdarzenie z dnia 23 listopada 2017 r. było wypadkiem zrównanym z wypadkiem przy pracy, o którym mowa w art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy wypadkowej. Rozważyć zatem należy, czy ubezpieczony w dniu 23 listopada 2017 r. rzeczywiście odbywał podróż służbową. Definicję podróży służbowej zawiera art. 77⁽⁵⁾ § 1 k.p. Z treści tego przepisu można wnosić, że cechą podróży służbowej jest wykonywanie na polecenie pracodawcy zadania służbowego poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy lub poza stałym miejscem pracy. Z punktu widzenia niniejszej sprawy wyeksponować należy dwa elementy definicji podróży służbowej: polecenie pracodawcy i wykonanie zadania służbowego. Bezspornie ubezpieczony miał wykonywać czynności poza stałym miejscem pracy, czyli poza W. (...) w K.. Nie budziło również wątpliwości, iż było to działanie o charakterze incydentalnym (co do pojęcia incydentalności zob. uchwałę siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2008 r., II PZP 11/08, OSNP 2009/13-14/166).

Pierwszy z wyszczególnionych komponentów podróży służbowej, czyli polecenie pracodawcy, nie miał znaczenia rozstrzygającego, gdyż ubezpieczony we wszystkich uwikłanych w niniejszą sprawę podmiotach zajmował stanowisko kierownicze. Był przecież prezesem zarządu (...), prezesem zarządu Oddziału Okręgowego (...) w T. oraz kierownikiem W. (...) w K.. Sam zatem podjął decyzję o wyjeździe do N., lecz problematyczne było, w jakim wówczas charakterze występował.

Pierwszoplanowym zagadnieniem było więc to, jakiego rodzaju zadanie ubezpieczony realizował podczas wyjazdu do Nakład nad N., a w szczególności, czy było to zadanie wynikające ze stosunku pracy, w którym pozostawał.

Analizowany wyjazd ubezpieczony podjął wyłącznie w związku z realizacją projektu, którego beneficjentem był (...). (...) był jednostką nadrzędną wobec Oddziału Okręgowego (...) w T., którego ubezpieczony był pracownikiem jako kierownik W. (...) w K.. W (...) pełnił społeczną funkcję prezesa zarządu i nie podlegał z tego tytułu ubezpieczeniom społecznym, w tym ubezpieczeniu wypadkowemu (podobnie jako prezes zarządu Oddziału Okręgowego (...) w T.). Projekt odnosił się łącznie do W. (...) w K. i w N., lecz wyjazd dotyczył bezpośrednio wyłącznie (...) części projektu. Obowiązki ubezpieczonego jako kierownika W. (...) w K. nie miały nic wspólnego z jego realizacją, a z pewnością z tą jego częścią, która dotyczyła W. (...) w N..

W konsekwencji stwierdzić należy, że podczas wyjazdu w dniu 23 listopada 2017 r. ubezpieczony wykonywał czynności związane z pełnieniem funkcji prezesa zarządu (...), nie zaś z zadaniami kierownika W. (...) w K.. Konstatacji tej nie zmienia fakt, że, jako kierownik W. (...) w K., ubezpieczony postawał w stosunku pracy z Oddziałem Okręgowym (...)

w T., który jest jednostką podrzędną (...), jak również to, że ubezpieczony w obu jednostkach pełnił funkcję prezesa zarządu. Stanowisko kierownika W. (...) w K. nie dawało bowiem ubezpieczonemu umocowania do działania na rzecz W. (...) w N.. Dopiero mandat wynikający ze sprawowania funkcji prezesa zarządu (...) upoważniał do podejmowania działań w tym przedmiocie. Wyjazd w dniu 23 listopada 2017 r. nie miał zatem związku z obowiązkami pracowniczymi ubezpieczonego wykonywanymi na stanowisku kierownika W. (...) w K.. Tym samym wystawione w dniu 22 listopada 2017 r. polecenie wyjazdu służbowego nie miało żadnych podstaw prawnych i faktycznych (k. 12 akt wypadkowych).

Sąd przyznaje, że w pewnym sensie wyjazd w dniu 23 listopada 2017 r. był działaniem na rzecz W. (...) w K., gdyż dotyczył realizacji projektu, w którym te Warsztaty również uczestniczyły. Działanie to nie mogłoby być jednak podjęte przez ubezpieczonego, gdyby nie pełnił funkcji prezesa zarządu (...), gdyż sam fakt pozostawania w stosunku pracy z Oddziałem Okręgowym (...) w T. W. (...) w K. nie dawał mu w tym zakresie żadnych umocowań. Mówiąc wprost, ubezpieczony udał się na spotkanie ze Starostą (...) nie jako kierownik W. (...) w K., lecz jako prezes zarządu (...). Działania te były zatem podjęte poza stosunkiem pracy.

W tym stanie rzeczy zdarzenie z dnia 23 listopada 2017 r. nie spełniało definicji wypadku zrównanego z wypadkiem przy pracy.

Jedynie sygnalizacyjnie Sąd stwierdza, że do zdarzenia doszło w wyniku zadziałania przyczyny zewnętrznej. W tym zakresie zwrócić należy uwagę na rozważania zamieszczone w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2009 r. (I UK 336/08, M.P.Pr. 2009/8/439-441), w którym wskazano, w zbliżonym stanie faktycznym do niniejszej sprawy, iż „w ocenie SN nie ma potrzeby prowadzenia rozważań i dociekania, co było przyczyną zjechania pojazdu z drogi i uderzenia w betonowy przepust drogowy. Poszukiwanie tzw. praprzyczyny zdarzenia nie ma zresztą w tej sprawie szans powodzenia. Wystarczające jest ustalenie, że uraz powstał na skutek zjechania pojazdu z drogi i uderzenia w betonowy przepust. W tym stanie faktycznym należy więc uznać, że zdarzenie jest wywołane przyczyną zewnętrzną. Teza przeciwna jest nie tylko niesłuszna w świetle wykładni art. 3 ust. 1 i 2 ustawy wypadkowej, ale także sprzeczna z zasadami logicznego rozumowania (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 12 sierpnia 2007 r., I UK 20/07, OSNP 2008/17-18/265). Podnieść też należy, że organ rentowy nie podjął żadnych działań procesowych w celu wykazania, iż do wypadku doszło w wyniku rażącego niedbalstwa ubezpieczonego, a to właśnie na organie rentowym spoczywał w tym zakresie ciężar dowodu. Wskazania co do ewentualnej winy ubezpieczonego nie dostarczyła również analiza akt postępowania przygotowawczego.

Uwagi te nie zmieniają jednak faktu, iż zdarzenie w dniu 23 listopada 2017 r. nie było wypadkiem przy pracy, gdyż doszło do niego poza sferą objętą ochroną zapewnianą przez ubezpieczenie wypadkowe.

Dlatego Sąd na podstawie przepisu art.477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie, orzekając jak w sentencji wyroku.